

MONITOROVÁNÍ PRŮBĚHU ZÁVĚREČNÉ ZKOUŠKY PODLE JEDNOTNÉHO ZADÁNÍ Školní rok 2010/2011

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

**MONITOROVÁNÍ PRŮBĚHU ZÁVĚREČNÉ
ZKOUŠKY PODLE JEDNOTNÉHO ZADÁNÍ**

Školní rok 2010/2011

VĚRA VAŠÁKOVÁ a kol.

Obsah

ÚVOD	3
PRŮBĚH MONITORINGU	5
SHRNUTÍ VÝSLEDKŮ MONITORINGU	17
ZÁVĚRY	30
PŘÍLOHA: Dotazník pro záznam monitoringu	32

Úvod

V dubnu 2009 bylo zahájeno řešení projektu Nová závěrečná zkouška¹, který směřuje k vytvoření mechanismů umožňujících plošnou realizaci nové závěrečné zkoušky ve všech školách. V rámci tohoto projektu je pilotně ověřován a průběžně vyvíjen internetový informační systém nové závěrečné zkoušky (IIS NZZ), pokračuje ověřování koncepce nové závěrečné zkoušky i tvorba jednotných zadání závěrečné zkoušky (JZZZ). Jedná se jak o inovaci a tvorbu nových témat stávajících JZZZ, tak i tvorbu nových jednotných zadání pro obory středního vzdělání s vyučným listem, zejména pak kategorie E. Zároveň je vytvářena databáze témat JZZZ, která bude využívána při stanovování obsahu jednotných zadání pro jednotlivé obory vzdělání v daném školním roce.

Prostřednictvím IIS NZZ získaly ve školním roce 2008/2009 jednotná zadání pro „své“ obory vzdělání pouze pilotní školy. V následujícím školním roce (2009/2010) již mohly tímto způsobem jednotná zadání získat všechny školy, které měly ve své vzdělávací nabídce zařazeny příslušné obory vzdělání. Rovněž tvorba JZZZ již probíhala výhradně prostřednictvím IIS NZZ.

Pro školní rok 2010/2011 vytvořeno celkem 110 jednotných zadání, z toho 87 pro obory vzdělání kategorie H a 23 pro obory vzdělání kategorie E. Na tvorbě jednotných zadání se podílelo celkem 72 editorů (z toho 47 pracovníků škol, 25 pracovníků NÚOV) a cca 500 autorů vybraných z řad pracovníků škol. Jednalo se zejména o učitele odborných teoretických předmětů a odborného výcviku.

Podle zpětné vazby, poskytnuté školami prostřednictvím informačního systému, se pro využití jednotného zadání alespoň v jednom z vyučovaných oborů rozhodlo 75 % škol.

Obdobně jako v předcházejících letech byly i v tomto školním roce zjišťovány zkušenosti škol z realizace závěrečné zkoušky podle jednotného zadání získaného prostřednictvím IIS NZZ. Jedním zdrojem informací byly elektronické dotazníky, které školy vyplnily po ukončení závěrečných zkoušek, další poznatky vyplynuly z monitorovacích návštěv, které provedli editoři JZZZ na vybraných školách v průběhu závěrečných zkoušek (červen 2011).

---

¹ Nová závěrečná zkouška je projektem MŠMT financovaným z Evropského sociálního fondu a rozpočtu ČR. Jeho řešením se zabývá Národní ústav odborného vzdělávání (<http://www.nuov.cz>).

V následujícím textu je uvedena celková informace o realizaci monitoringu a shrnuty jeho výsledky. Jako podklad byly využity údaje z elektronických dotazníků, které editoři vyplňovali bezprostředně po návštěvě příslušné školy.

I. PRŮBĚH MONITORINGU

Závěrečné zkoušky podle jednotného zadání monitorovali editoři JZZZ příslušného oboru vzdělání. Vzhledem k vysokému počtu jednotných zadání a termínům závěrečných zkoušek ve školách bylo stanoveno, že jednotliví editoři musí závazně realizovat ke každému z vytvořených JZZZ jeden monitoring v daném oboru vzdělání. V případě oborů vzdělání, pro které byla JZZZ k dispozici již opakovaně, měli editoři preferovat ty školy, které ve šk. r. 2010/2011 realizovaly závěrečnou zkoušku podle jednotného zadání poprvé. Toto doporučení bylo možné dodržet zejména v případě čteněji zastoupených oborů vzdělání, u máločetných oborů to vždy reálné nebylo.

Monitorování závěrečné zkoušky se zaměřilo na průběh praktické a ústní zkoušky. Zároveň byly zjišťovány i poznatky škol z realizace písemné zkoušky. Při monitoringu ústní zkoušky bylo navíc možné získat informace o průběhu celé závěrečné zkoušky (tj. všech dílčích zkoušek – písemné, praktické, ústní).

1. Monitorované oblasti

Monitoring probíhal v souladu se strukturou dotazníku, který editoři vyplňovali po návštěvě příslušné školy. Sledování průběhu závěrečné zkoušky a rozhovory s vyučujícími/zkoušejícími, příp. dalšími členy zkušební komise, byly zaměřeny na tři základní oblasti, rozčleněné do dílčích obsahových okruhů:

1.1 Příprava závěrečné zkoušky podle jednotného zadání

Zde editoři v řízeném rozhovoru s vyučujícími (příp. ředitelem školy, zástupcem ředitele, předsedou předmětové komise, vedoucím učitelem odborného výcviku apod.) zjišťovali zejména zkušenosti školy s přípravou podkladů pro závěrečnou zkoušku prostřednictvím IIS NZZ.

- a) Rozhodování o využití JZZZ : Jednalo se o získání poznatků o tom, zda (či do jaké míry) se ke konání závěrečné zkoušky podle jednotného zadání měli možnost vyjádřit vyučující, či zda šlo o direktivní rozhodnutí ředitele školy, příp. vedení školy. Dále bylo zjišťováno, zda škola využila JZZZ v plném rozsahu nebo pouze částečně (v tomto případě které části).
- b) Příprava závěrečné zkoušky: Dotazy k tomuto okruhu se zaměřily na způsob zabezpečení JZZZ před únikem informací (zda škola postupovala podle pokynů k bezpečnému zacházení s jednotným zadáním, pokud se vyskytly problémy, pak jaké). Dále bylo zjišťováno, zda byly využity obě varianty JZZZ – pro učitele i pro žáky a zda obsahovaly veškeré náležitosti. Další dotazy se vztahovaly k tisku částí JZZZ využitých při závěrečné zkoušce (jak probíhal, příp. problémy).

V neposlední řadě bylo mapováno, zda a jakým způsobem škola upravovala JZZZ pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami.

- c) Metodická pomoc: Pracovníci školy byli dotazováni na to, jestli při přípravě závěrečné zkoušky využili některé z nabízených možností metodické pomoci (např. účast na metodickém semináři, metodickou příručku Realizace ZZ podle jednotného zadání ve šk. r. 2010/2011, webové stránky projektu, doplňující informace či přímou pomoc od pracovníků NÚOV aj.). Pokud ano, pak které, zda byly dostatečné a srozumitelné.

1.2 Realizace závěrečné zkoušky podle jednotného zadání

Zde editoři zaznamenávali jak svoje bezprostřední poznatky z průběhu monitorované zkoušky, tak i další informace, které získali v rozhovorech s vyučujícími, příp. členy zkušební komise, ředitelem školy aj. (např. k písemné zkoušce, další zkoušce, které se neúčastnili apod.).

- a) Organizační zajištění závěrečné zkoušky: Monitorující posuzovali úroveň prostředí sledované zkoušky, plynulost jejího průběhu a její personální zabezpečení. V případě praktické zkoušky rovněž posuzovali vybavenost příslušných pracovišť, používání pracovních oděvů a ochranných pracovních prostředků žáky, dodržování předpisů BOZP a dotazovali se na kvalitu technické dokumentace. U ústní zkoušky zjišťovali, zda škola v souladu s doporučením v JZZZ připravila žákům potřebné podklady vztahující se k vylosovanému tématu. K písemné zkoušce se zpětně dotazovali zejména na technickou úroveň podkladů získaných z IIS NZZ.
- b) Průběh zkoušky: Editoři zjišťovali počet témat stanovený ředitelem školy pro praktickou a ústní zkoušku včetně čísel témat praktické a písemné zkoušky. K písemné zkoušce se dodatečně dotazovali na časový limit poskytnutý žákům na volbu tématu, na využití anotací u stanovených témat (v případě, že byly součástí JZZZ) a na to, zda některé z témat ve volbě žáků převažovalo. Dále zjišťovali, zda škola využila poskytnutou možnost zařazení školní části v rámci některé zkoušky, zda časové limity stanovené pro písemnou zkoušku a délka praktické zkoušky odpovídají potřebám žáků/náročnosti řešení příslušných témat, v případě ústní zkoušky sledovali uplatňování praktického přístupu zkoušejících u otázek ze světa práce. U monitorované zkoušky rovněž zaznamenávali soulad jejího časového limitu s vyhláškou č. 47/2005 Sb. a s organizačními pokyny stanovenými v JZZZ.
- c) Způsob hodnocení žáků: Zde editoři zjišťovali, zda a jak byly ve škole využívány hodnotící nástroje uvedené v jednotném zadání, kdo navrhoval klasifikaci příslušné zkoušky, jestli se v hodnocení projevíly

názorové rozpory mezi členy zkušební komise, zda měl na hodnocení rovněž podíl odborník z praxe, kdo zásadně ovlivňoval hodnocení apod. Pokud v termínu monitoringu hodnocení dané zkoušky neprobíhalo, dotazovali se na dosavadní zkušenosti školy v této oblasti. K již ukončeným zkouškám zjišťovali potřebné informace v rozhovorech s vyučujícími/zkoušejícími, příp. dalšími členy zkušební komise.

- d) Úroveň připravenosti žáků: U sledované zkoušky monitorující posuzovali úroveň prokazovaných odborných vědomostí, dovedností, příp. klíčových kompetencí žáků. Kromě toho zjišťovali názory vyučujících/zkoušejících a dalších členů zkušební komise k připravenosti žáků na ostatní zkoušky. Dotazovali se jich rovněž na to, zda se u žáků projevily rozdíly v přístupu k závěrečné zkoušce podle jednotného zadání ve srovnání s přístupem k dosavadní závěrečné zkoušce (motivace, zájem, odpovědnost).
- e) Komunikace učitele a žáků: Editoři posuzovali zejména celkovou atmosféru sledované zkoušky, přístup učitelů k žákům, způsob a úroveň poskytování potřebných informací, poskytnutí prostoru pro dotazy žáků (u praktické zkoušky) a pro samostatný projev žáků (u ústní zkoušky).
- f) Samostatná odborná práce (SOP): Pokud byla součástí JZZZ samostatná odborná práce, byly zjišťovány názory na poskytnutý podklad k SOP, který dále škola konkretizovala (srozumitelnost, úplnost potřebných údajů). Zaznamenáván byl rovněž termín zadání a časový prostor na řešení SOP, hodnocena kvalita písemného zpracování a praktického provedení včetně úrovně její prezentace. Dále se editoři dotazovali na zkušenosti školy se zařazením SOP a v případě, že SOP nebyla součástí jednotného zadání, zjišťovali, zda by škola považovala za vhodné ji napříště do jednotného zadání zařadit.

1.3 Názory na jednotné zadání

Tato část monitoringu byla věnována rozhovorům s odborníkem z praxe (pokud byl v daném termínu zkoušce přítomen) a s vyučujícími (zkoušejícími, ředitelem školy, dalšími členy zkušební komise aj.). Rozhovory se soustřeďovaly na obecnější témata, vztahující se k JZZZ jako celku (konkrétní připomínky a doporučení k jednotlivým částem JZZZ příslušného oboru vzdělání školy uváděly v dotazníku vyplňovaném po ukončení závěrečných zkoušek).

- a) U odborníka z praxe byl zjišťován jeho celkový názor na konání závěrečné zkoušky podle jednotného zadání, na kvalitu zpracování JZZZ daného oboru vzdělání a jeho vztah k potřebám praxe, na výkon

žáků u závěrečné zkoušky, jejich hodnocení a klasifikaci. Důležitou částí rozhovoru bylo rovněž poukázání na případné problémy a potřebné změny.

- b) Rozhovory se zkoušejícími (vyučujícími) se soustředily zejména na zjištění názorů na přínos JZZZ pro školu a pro žáky (zda využití JZZZ zvýšilo prestiž školy, přispělo k objektivitě hodnocení žáků, k porovnání školy s ostatními školami apod.). Dále byly zjišťovány postoje k realizaci závěrečné zkoušky podle jednotného zadání (kladné či záporné přijetí JZZZ ze strany učitelů a žáků, příp. rodičů, odezva ze strany zřizovatele, projevení zájmu ze strany zaměstnavatelů apod.). Pozornost byla rovněž věnována celkovému zhodnocení JZZZ příslušného oboru vzdělání z hlediska kvality jeho zpracování, časové a obsahové náročnosti témat, přiblížení závěrečné zkoušky potřebám oboru a praxe a tomu, zda podmínky školy odpovídaly požadavkům na realizaci závěrečné zkoušky podle JZZZ a zda škola využije jednotné zadání i v příštím školním roce.

Na konci dotazníku byl ještě vyčleněn prostor, ve kterém mohli editoři podle svého uvážení uvést další doplňující informace, které při návštěvě školy zjistili nad rámec stanovených okruhů. Jednalo se zejména o zaznamenání problémů, se kterými se setkali a považují je za potřebné v příštím období řešit. Mohli zde rovněž zaznamenat některé postřehy a názory využitelné při tvorbě JZZZ pro šk. r. 2011/2012, popsat zjištěná pozitiva, negativa apod.

Formulář dotazníku je uveden v příloze.

2. Realizace monitoringu

V průběhu června 2011 provedli editoři ve školách 102 monitoringů v celkovém rozsahu 496,75 hodin (jeden monitoring průměrně trval 4,6 hod.). V jejich rámci se podařilo získat bezprostřední poznatky o průběhu závěrečné zkoušky podle 79 jednotných zadání příslušných oborů vzdělání, z toho podle 65 zadání pro obory kategorie H a 14 zadání pro obory kategorie E. V celkovém počtu monitoringů převažovalo monitorování ústní zkoušky – 59 monitoringů (58 %) oproti 43 monitoringům (42 %) praktické zkoušky.

V některých oborech vzdělání provedli editoři více monitoringů – např. ve dvou školách, kdy v jedné sledovali průběh praktické zkoušky, ve druhé ústní zkoušku. Kromě „vlastních“ editorů monitorovali závěrečnou zkoušku v určitých oborech i editoři jiných jednotných zadání. Jednalo se o případy, kdy jimi vytvořená jednotná zadání nebyla v tomto školním roce využita, protože v příslušných oborech vzdělání školy neměly ve 3. ročnících žáky.

Průběh závěrečné zkoušky podle JZZZ nebyl v tomto školním roce monitorován u „prodavačských“ oborů, ve kterých je jednotné zadání již využíváno opakovaně a celková koncepce JZZZ byla v uplynulém období natolik propracována, že v ní nebylo v současnosti třeba provádět žádné podstatné úpravy. Jako postačující zdroj informací o zkušenostech z konání závěrečné zkoušky podle JZZZ zde poslouží údaje z elektronických dotazníků, které školy vyplnily po ukončení závěrečných zkoušek.

Seznam JZZZ/oborů vzdělání, navštívených škol a zkoušek, které probíhaly v termínu monitoringu, uvádí následující tabulka:

Obor vzdělání (monitorující)	Škola	Zkouška
21-52-H/005 Hutník (Mgr. Milan Prskavec)	SŠ Ostrava - Kunčice	praktická
23-51-H/001 Zámečník (Mgr. Karel Petrůj Ing. Vladislav Kincel, PhD. Václav Čihák)	SŠ Bohumín	ústní
	SOU DAKOL, s.r.o. Petrovice u Karviné náhradní obor za 23-51-E/005 Zámečnické práce ve stavebnictví (Ing. Kincel, PhD.)	ústní
	SŠ Horní Bříza náhradní obor za 26-51-E/001 Elektrotechnické a strojné montážní práce (V. Čihák)	ústní
23-52-H/001 Nástrojař (Ing. Otta Klekner)	SPŠ technická Jablonec nad Nisou	ústní
23-55-H/002 Klempíř - strojírenská výroba (Ing. Bohuslav Roll)	SŠ technická a automobilní Chomutov	praktická
	SOS a SOU Neratovice	ústní
23-55-H/02 Karosář (Ing. Bohuslav Roll)	VOŠ a SPŠ Rychnov nad Kněžnou	praktická
23-56-H/001 Obráběč kovů (Ing. Jaroslav Svoboda)	SŠ technická Jihlava	ústní
23-61-H/01 Autolakýrník (Michal Kirchner Ing. Martina Gregorová)	SŠ automobilní Jihlava	ústní
	ISS Vysoké Mýto náhradní obor za 23-61-H/001 Lakýrník (Ing. Gregorová)	ústní
23-62-H/01 Jemný mechanik – ŠVP Optik (PhDr. Jaromír Ondráček)	OA, HŠ a SOS Turnov náhradní obor za 23-63-H/001 Hodinář	ústní

Obor vzdělání (monitorující)	Škola	Zkouška
23-65-H/001 Mechanik silničních strojů (Ing. Pavol Ondrejkoivič)	SŠ průmyslová strojnická, technická a VOŠ Chrudim	praktická
	SŠ technických oborů Havířov - Šumbark	ústní
23-65-H/009 Strojník - lodní doprava (Ing. Milan Sloup)	SOŠ dopravní dopravy a technických oborů Děčín	praktická
23-68-H/001 Automechanik (Václav Poc Pavel Hospodka)	SOŠ a G Liberec	ústní
	ISŠ technická Benešov	ústní
	SŠ technická Praha 4 náhradní obor za 36-56-H001 Kominík (P. Hospodka)	ústní
23-69-H/001 Puškař (Mgr. Milan Prskavec)	ISŠ – COP Brno	praktická
26-51-H/001 Elektrikář (Ing. Lenka Demjanová)	ISŠ technická Mělník	ústní
26-51-H/002 Elektrikář – slaboproud (Petr Vaško)	SŠ informatiky, elektrotechniky a řemesel Rožnov pod Radhoštěm	ústní
26-51-H/003 Elektrikář – silnoproud (Ing. Lenka Demjanová)	SOU Praha 4 - Michle	ústní
26-53-H/001 Mechanik elektronických zařízení (Ing. Bc. Ivana Šejtková)	SOŠ a SOU Kralupy nad Vltavou	ústní
26-57-H/001 Autoelektrikář (Mgr. Ondřej Suchý Mgr. Barbora Anfilová - Husová)	SOŠ a G Liberec	ústní
	SOŠ a G Liberec náhradní obor za 33-59-E/001 Čalounické práce (Mgr. Anfilová – Husová)	ústní
26-59-H/001 Spojový mechanik (Ing. Jiří Hrešan)	SŠ elektrotechniky a spojů Ústí nad Labem	praktická
28-57-H/007 Keramik (Ing. Jana Kottová)	SPŠ keramická a sklářská Karlovy Vary	praktická

Obor vzdělání (monitorující)	Škola	Zkouška
28-58-H/005 Sklář (Ing. Jana Kottová)	SPŠ keramická a sklářská Karlovy Vary	praktická
29-53-H/001 Pekař (Ing. Ema Baboráková)	SŠ gastronomie a služeb Nová Paka	ústní
29-54-H/002 Cukrář – výroba (Ing. Rathouská – Grmelová)	SOU gastronomie Praha 10	praktická
29-56-H/001 Řezník - uzenář (Ing. Jana Nováčková)	SOU potravinářské Praha 4	ústní
31-58-H/001 Krejčí – dámské oděvy (Ing. Libuše Burešová)	SŠ oděvního a grafického designu Lysá nad Labem	ústní
31-58-H001 Krejčí – oděvy (dámské a pánské) (Ing. Libuše Burešová)	SŠ gastronomie a služeb Nová Paka	ústní
32-52-H/001 Brašnář (Mgr. Barbora Anfilová – Husová Mgr. Ondřej Suchý)	SOU obchodní Prostějov	ústní
	SOU obchodní Prostějov	ústní
32-56-H/001 Sedlář (Mgr. Barbora Anfilová - Husová)	SOU služeb Praha 9	praktická
33-56-H/001 Truhlář (RNDr. Jana Motyková)	SOŠ Litvínov - Hamr	praktická
	SŠ stavební a technická Ústí nad Labem	ústní
33-59-H/001 Čalouník (RNDr. Jana Motyková)	SOŠ Litvínov - Hamr	praktická
34-52-H/001 Tiskař na polygrafických strojích (Mgr. Gabriela Šumavská)	SŠ polygrafická, s.r.o. Praha	ústní
34-53-H/001 Reprodukční grafik (PaedDr. Jiří Cikán)	SOŠ mediální grafiky a polygrafie Rumburk	ústní

Obor vzdělání (monitorující)	Škola	Zkouška
36-52-H/001 Instalatér (Ing. Jana Malíková)	SŠ obchodu, služeb a řemesel Tábor	praktická
36-52-H/004 Mechanik plynových zařízení (Ing. Jana Malíková)	SOU plynárenské Pardubice	ústní
36-55-H/001 Klempíř – stavební výroba (Ing. Bohuslav Roll Pavel Zsemberi)	SOŠ a SOU stavební Brno - Bosonohy	praktická
	SŠ železniční a stavební Šumperk	praktická
	SŠ železniční a stavební Šumperk náhradní obor za 36-55-E/001 Klempířské práce ve stavebnictví (P.Zsemberi)	ústní
36-57-H/001 Malíř (Ing. Martina Gregorová)	SOU Uherský Brod	ústní
36-59-H/001 Podlahář (Ing. Jana Malíková)	SŠ stavební a podnikatelská, s.r.o. Chomutov	ústní
36-64-H/001 Tesař (Mgr. Milan Ryl Ing. Libor Štorm)	SOŠ železniční a stavební Šumperk	ústní
	SŠ strojní Liberec náhradní obor za 41-57-H/001 Zpracovatel dřeva (Ing. Štorm)	praktická
36-66-H/001 Montér suchých staveb (Pavel Půhoný)	SŠ stavební a dřevozpracující Ostrava - Zábřeh	ústní
36-67-H/001 Zedník (Jan Studýnka)	SOŠ a SOU – Masarykova škola práce Letovice	ústní
36-67-H/003 Kamnář (Ing. Michael Stibůrek, PhD.)	SŠ Horní Bříza	praktická
36-69-H/001 Pokrývač (Ing. Vladimír Ličman)	SOŠ a SOU stavební Brno - Bosonohy	ústní
37-51-H/001 Manipulant poštovního provozu a přepravy (Ing. Lukáš Hula)	SŠ logistiky a chemie Olomouc	ústní

Obor vzdělání (monitorující)	Škola	Zkouška
37-52-H/001 Železničář (Ing. Milan Sloup)	SOŠ Nové Město na Moravě	praktická
41-51-H/008 Krajinář (Ing. Karel Opočenský, CSc.)	SŠ lesnická a strojírenská Šternberk	praktická
41-52-H/001 Zahradník (Ing. Karel Opočenský, CSc.)	SOŠ zahradnická a SOU Rajhrad	praktická
41-53-H/002 Rybář (Ing. Karel Vávře)	SŠ lesnická a rybářská Bzenec	praktická
41-53-H/010 Chovatel koní a jezdec (Ing. Soňa Froňková, PhD.)	SŠ chovu koní a jezdectví Kladruby nad Labem	praktická
41-54-H/002 Kovář a podkovář (Zdeněk Vítek)	SOŠ obchodní a SOU řemesel Moravský Krumlov	praktická
41-55-H/003 Opravář zemědělských strojů (Ing. Václav Hejda)	SOU Loukovec - Hubálov	ústní
41-56-H/001 Mechanizátor lesní výroby (Ing. Jaromír Hout Ing. Vratislav Dlohoš Ing. Kateřina Millerová)	SŠ lesnická a rybářská Bzenec	ústní
	VOŠ a SLŠ B. Schwanzerberga Písek náhradní obor za 41-55-H/003 Opravář lesnických strojů (Ing. Dlohoš)	ústní
	SŠ hospodářská a lesnická Frydlant náhradní obor za 41-56-E/501 Lesní výroba (Ing. Millerová)	ústní
53-41-H/002 Ošetřovatel (Mgr. Jana Kratochvílová)	SZŠ a VOŠZ Karlovy Vary	ústní
65-52-H/001 Kuchař (Ing. Taťána Vencovská)	SOU Domažlice	praktická
65-51-H/01 Kuchař – číšník (Ing. Taťána Vencovská, Ing. Václav Jeřábek)	ISS hotelového provozu, obchodu a služeb Příbram	praktická

Obor vzdělání (monitorující)	Škola	Zkouška
	SŠ potravinářská Smičice <i>náhradní obor za 41-51-H/013 Včelař (Ing. Jeřábek)</i>	ústní
65-51-H/002 Kuchař – číšník pro pohostinství <i>(Ing. Taťána Vencovská Miroslav Mencl Ing. Leoš Plíšek)</i>	SOŠ a SOU Vlašim	praktická
	SŠ řemesel a služeb Jablonec nad Nisou <i>náhradní obor za 23-62-H/001 Optik (M. Mencl)</i>	ústní
	SŠ obchodní a služeb SČMSD Žďár nad Sázavou <i>náhradní obor za 21-53-H/001 Modelář (Ing. Plíšek)</i>	praktická
65-53-H/001 Číšník - servírka <i>(Ing. Taťána Vencovská)</i>	SŠ Rokycany	praktická
66-52-H/001 Aranžér <i>(RNDr. Zuzana Dvořáková, Ph.D.)</i>	G, SOŠ a SOU, o.p.s. Litoměřice	ústní
66-53-H/003 Operátor skladování <i>(Ing. Jiří Mladý)</i>	SŠ řemesel a služeb Stochov	praktická
69-51-H/001 Kadeřník <i>(PaedDr. Věra Němcová)</i>	SOŠ a SOU řemesel Kutná Hora	ústní
69-53-H/001 Rekondiční a sportovní masér <i>(PaedDr. Věra Němcová)</i>	SŠ, ZŠ a MŠ pro ZP Brno	ústní
82-51-H/001 Umělecký kovář a zámečnick <i>(PhDr. Věra Vašáková)</i>	SOU tradičních řemesel a VOŠ s.r.o. Brno	praktická
82-51-H/003 Zlatník a klenotník <i>(Mgr. Blanka Vážná RNDr. Vlasta Bucharová)</i>	SOU služeb Praha 9/SPV zlatnické Praha 13	praktická
	SOU služeb Praha 9 <i>náhradní obor za 28-52-H/01 Chemik (RNDr. Bucharová)</i>	ústní

Obor vzdělání (monitorující)	Škola	Zkouška
82-51-H/006 Umělecký truhlář (Ing. Jana Porvichová, Ph.D.)	SOŠ a SOU stavební Brno - Bosonohy	ústní
82-51-H/009 Umělecký keramik (PhDr. Věra Vašáková Ing. Jana Porvichová, Ph.D.)	Akademie – VOŠ, G a SOŠ uměleckoprůmyslová Světlá nad Sázavou	ústní
	SŠ řemeslná Jaroměř náhradní obor za 82-51-H/005 Umělecký řezbář (Ing. Porvichová, Ph.D.)	praktická
82-51-H/011 Vlášenkář a maskér (PaedDr. Věra Němcová)	SOŠ uměleckořemeslná, s.r.o. Praha 9	praktická
82-51-H/012 Umělecký rytec (Mgr. Blanka Vážná)	SOU služeb/SPV zlatnické a rytecké Praha 9	praktická
28-57-E/502 Keramická výroba (Ing. Jana Kottová)	SPŠ keramická a sklářská Karlovy Vary	praktická
29-53-E/002 Pekařské práce (RNDr. Zuzana Dvořáková Ph.D.)	OU Hradec Králové	praktická
29-54-E/003 Cukrářské práce (Ing. Jana Nováčková)	SOU Mikulov	ústní
	SŠ Lomnice nad Popelkou	ústní
29-56-E/002 Řeznické a uzenářské práce (Ing. Jana Nováčková)	OU a PŠ Žamberk	ústní
31-59-E/001 Šití oděvů (Ing. Libuše Burešová)	SOŠ Louny	ústní
33-56-E/001 Truhlářské práce (Ing. Jana Motyková)	SŠ stavební a technická Ústí nad Labem	ústní
36-57-E/005 Malířské, lakýrnické a natěračské práce – malířské a natěračské práce (Ing. Michael Stibůrek, Ph.D.)	OU a PŠ Hlučín	praktická

Obor vzdělání (monitorující)	Škola	Zkouška
36-67-E/001 Zednické práce (Ing. Michael Stibůrek, PhD.)	SOŠ a SOU řemesel Kutná Hora	praktická
	OU a PŠ Chroustovice	praktická
41-51-E/006 Farmářské práce (Ing. Zdeňka Szebestová)	SŠ a ZŠ Opočno	ústní
41-52-E/008 Květinářské práce – květinářské a aranžérské práce (Ing. Karel Opočenský, CSc.)	SOŠ a SOU Písek	praktická
41-55-E/002 Opravářské práce (Ing. Miroslav Kolomazník)	SOU Radotín	ústní
65-52-E/001 Kuchařské práce (Mgr. Pavel Cielecký)	SOU Valašské Klobouky	ústní
	SŠ technická Opava náhradní obor za 65-51-E/501 Provoz společného stravování	praktická
66-51-E/003 Prodavačské práce (Mgr. Blanka Vážná)	OU a PŠ Hlučín	praktická
69-55-E/005 Práce ve zdravotnických a sociálních zařízeních – pečovatelské práce (Mgr. Jana Kratochvílová)	OU a PŠ Brno	ústní

II. SHRNUÍ VÝSLEDKŮ MONITORINGU

1. Příprava závěrečné zkoušky podle jednotného zadání

1.1 Rozhodování o využití JZZZ

O využití jednotného zadání při závěrečné zkoušce v jednotlivých oborech vzdělání nejčastěji rozhodovalo vedení školy ve spolupráci s vybranými vyučujícími. Jednalo se zejména o učitele teoretických odborných předmětů a odborného výcviku, příp. o členy předmětové či metodické komise. Tento postup byl uplatněn v 74 navštívených školách (72,5 %).

V 11 školách rozhodlo o uplatnění JZZZ pouze vedení školy, v 6 školách ředitel/ka školy. V jedné škole rozhodovala zástupkyně ředitele, v jedné předmětová komise. Ve 3 školách monitorující zjistili, že konečné rozhodnutí o využití JZZZ vyplynulo ze závěrů široké diskuze v rámci školy.

V případě 8 škol bylo zaznamenáno, že využití jednotného zadání při závěrečné zkoušce již všichni pedagogové považovali za samozřejmé, takže žádné interní jednání k této problematice zde neprobíhalo. Podle údajů monitorujících se jednalo o školy, které s uplatněním JZZZ v některém z vyučovaných oborů vzdělání již opakovaně získaly kladné zkušenosti.

Většina navštívených škol využila JZZZ příslušného oboru v celém rozsahu. Částečné uplatnění jednotného zadání monitorující zaznamenali pouze ve 12 případech (11,8 %). Každá z těchto škol však uplatnila celé zadání alespoň jedné zkoušky. Částečné využití jednotného zadání pouze u praktické zkoušky bylo zjištěno v 5 školách, u písemné zkoušky ve 2 školách a u ústní zkoušky v jedné škole (další dvě zkoušky probíhaly plně podle JZZZ). Další 2 školy uplatnily část jednotného zadání u praktické a ústní zkoušky (tzn. písemná zkouška probíhala podle JZZZ), 2 školy u písemné a ústní zkoušky (praktickou zkoušku žáci konali podle JZZZ).

1.2 Příprava závěrečné zkoušky

Všechny monitorované školy sdělily, že při využívání JZZZ postupovaly přesně podle pokynů k bezpečnému nakládání s jednotným zadáním. Na žádné problémy s únikem informací nepoukázaly. V této souvislosti však 4 školy konstatovaly zbytečnou složitost v postupech zabezpečení JZZZ a doporučily celkové zjednodušení pokynů. Jedna z těchto škol uvedla, že se proti původnímu znění smlouvy ohradila a uzavřela ji až v upravené verzi.

Z monitoringu dále vyplynulo, že při přípravě závěrečné zkoušky byly většinou využívány obě varianty JZZZ (tj. varianta pro učitele a varianta pro žáka) – jednalo se o 96 škol (94 %). Pouze s variantou pro učitele pracovalo 5 škol, s variantou pro žáky jedna škola. Všechny navštívené školy potvrdily, že obě

varianty JZZZ příslušných oborů vzdělání obsahovaly veškeré potřebné náležitosti.

Tisk částí JZZZ využitých při závěrečné zkoušce proběhl celkově bez problémů. Pouze jedna škola zaznamenala dílčí problém při tisku technické dokumentace, který se jí však podařilo vyřešit. Dvě školy v této souvislosti poukázaly na značný objem jednotného zadání, kvůli kterému je tisk materiálově nákladný.

K úpravám JZZZ pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami se při monitoringu nepodařilo získat žádné informace. Všechny navštívené školy uvedly, že z hlediska potřeb svých žáků nemusely do jednotného zadání nijak zasahovat.

1.3 Metodická pomoc

Pro přípravu závěrečné zkoušky podle jednotného zadání poskytoval NÚOV školám různé druhy metodické pomoci. K JZZZ příslušných oborů vzdělání byly pro zástupce škol organizovány metodické semináře, všechny školy měly k dispozici metodickou příručku Realizace závěrečné zkoušky podle jednotného zadání ve šk. r. 2010/2011 a průběžně aktualizované webové stránky projektu. Pokud potřebovaly získat ještě některé další doplňující informace či přímou pomoc, mohly se obracet na jednotlivé pracovníky NÚOV (elektronicky, telefonicky).

Při monitoringu bylo zjištěno, že všechny z nabízených možností využila cca pětina škol (22 škol, 21,5 %). Metodickou příručku ve spojení s doplňujícími informacemi či přímou pomocí z NÚOV využilo 11 škol, dalších 11 škol využívalo při přípravě závěrečné zkoušky webové stránky projektu v kombinaci s metodickou příručkou, pro 10 škol byly postačující informace z metodického semináře. Pouze s metodickou příručkou pracovalo 9 škol, stejný počet škol (9) čerpal potřebné informace z webových stránek projektu. Poznatky z metodického semináře v kombinaci s metodickou příručkou využilo rovněž 9 škol, kombinaci semináře s metodickou příručkou a webovými stránkami projektu uplatnilo 7 škol.

Zástupci zbývajících 14 škol uvedli, že při přípravě závěrečné zkoušky v podstatě žádnou metodickou pomoc nepotřebovali. Pokud se zde vyskytly některé dílčí nejasnosti, pak je pověření pracovníci řešili přímo s NÚOV. Jednalo se zejména o školy, které s využitím JZZZ již opakovaně získaly zkušenosti nebo jejichž učitelé byli buď editory nebo autory příslušného jednotného zadání.

Všechny školy, které využily metodickou pomoc, se shodly na tom, že poskytnuté informace byly zcela dostatečné a srozumitelné. Některé z nich navíc poukázaly na vstřícný přístup pracovníků NÚOV nebo uvedly svůj názor na webové stránky projektu, které hodnotily jako velmi přehledné a dobře uspořádané.

2. Realizace závěrečné zkoušky podle jednotného zadání

Jak již bylo výše uvedeno, monitoring ve školách proběhl v termínech praktické a ústní zkoušky. Průběh praktické zkoušky byl monitorován ve 43 školách (42 %), ústní zkoušky v 59 školách (58 %). V jednotlivých částech dotazníku byly zaznamenávány i poznatky škol z realizace zkoušek, které již žáci vykonali. Informace k průběhu písemné zkoušky tak bylo možné získat ve všech školách, monitoring ústní zkoušky umožnil navíc zjistit i poznatky z průběhu praktické zkoušky.

2.1 Organizační zajištění závěrečné zkoušky ze strany školy

Z údajů uvedených monitorujícími vyplynulo, že odpovídající podmínky pro průběh závěrečné zkoušky se podařilo zabezpečit všem školám. Organizační problémy nebyly shledány u žádné ze sledovaných zkoušek; rovněž informace poskytnuté školami ke zkouškám, které se konaly mimo termíny monitoringů, potvrdily jejich bezproblémové zajištění.

Na základě přímých poznatků z monitoringu, příp. dodatečných informací ze škol, lze konstatovat, že praktická zkouška obsáhla v podstatě všechny typy prostředí, ve kterých ji lze realizovat: školní dílny, příp. další školní prostory určené pro výuku odborného výcviku, smluvní pracoviště ve firmách, kombinace odborných učeben školy s reálným prostředím, příp. pouze reálné prostředí (např. stavba).

Přes rozmanitost prostředí konání praktické zkoušky nebyly mezi jednotlivými školami zaznamenány rozdíly v jejím organizačním zajištění. Jenom v jedné škole monitorující doporučila učitelům dílčí změny v organizaci dané zkoušky, které napříště přispějí k jejímu plynulejšímu průběhu a racionálnějšímu využití stanoveného časového prostoru.

Připravenost pracovišť (materiál, náradí, nástroje, stroje a zařízení, pracovní pomůcky apod.) plně odpovídala potřebám JZZZ a zabezpečovala plynulý průběh zkoušky. Ke kvalitě technické dokumentace se nevyskytly připomínky, pouze jedna škola poukázala na menší nesrovnalosti, které uvede v dotazníku vyplňovaném po ukončení závěrečné zkoušky.

Ve všech školách byli žáci vybaveni vhodným pracovním oděvem, obuví a ochrannými pracovními prostředky. Pedagogický dozor byl zajištěn po celou dobu trvání zkoušky převážně učiteli odborného výcviku, v průběhu zkoušky bylo důsledně sledováno dodržování předpisů BOZP, které je v řadě oborů vzdělání rovněž součástí hodnocení.

Podle zaznamenaných údajů se ústní zkouška konala v budovách škol, zejména pak v učebnách všeobecně vzdělávacích nebo odborných předmětů. Z monitoringů vyplynulo, že ve všech školách byly příslušné prostory pečlivě

připraveny a zkouška probíhala ve slavnostním a důstojném prostředí. Pokud to umožňoval charakter oboru vzdělání, byly v učebnách rovněž vystaveny výsledky praktické zkoušky jednotlivých žáků. U oborů vzdělání, v nichž součástí JZZZ tvořila samostatná odborná práce (SOP), byly vystaveny i svázané výtisky SOP jednotlivých žáků, příp. i výrobky zhotovené na základě této práce.

Ve většině škol byli v době monitoringu ústní zkoušky přítomni všichni členové zkušební komise, pouze výjimečně byla zaznamenána neúčast odborníka z praxe. Často zkoušku sledovali rovněž ředitelé škol a další vyučující, v některých školách i rodiče žáků.

Pouze v jedné škole nebyly pro žáky připraveny k jednotlivým tématům ústní zkoušky podkladové materiály. Jinak byla zmiňována např. schémata strojních zařízení, tabulky, výkresy, obrázky, modely, vzorky materiálů, surovin apod., které měli žáci při přípravě na zkoušku i při samotném zkoušení k dispozici. Výběr a kvalita těchto podkladů byly u řady škol hodnoceny jako nadstandardní.

Ve všech školách byl průběh ústní zkoušky označen jako plynulý, bez rušivých faktorů. Pro členy zkušebních komisí byla připravena veškerá potřebná dokumentace.

K organizaci písemné zkoušky byly ve školách zjišťovány zejména názory na technickou úroveň připravených materiálů. Podle poskytnutých údajů byly všechny podklady zpracovány v potřebné kvalitě. Všechny školy uvedly, že daná zkouška proběhla plynule a bez problémů.

2.2 Průběh zkoušky

Pro praktickou zkoušku stanovili ředitelé škol nejčastěji jedno téma – celkem se jednalo o 48 škol (47 %). V ostatních školách bylo pro danou zkoušku stanoveno více témat, ze kterých žáci losovali. Ve 20 školách byla z JZZZ vybrána 3 témata, v 10 školách žáci losovali ze 4 témat, v 8 školách ze 2 témat. V 5 školách bylo stanoveno 7 témat, ve stejném počtu škol (5) se jednalo o 5 témat. Ve 2 školách bylo žákům předloženo 8 témat, v dalších 2 školách 6 témat, v jedné škole pak 11 témat a v jedné 10 témat.

Pro ústní zkoušku bylo ve většině škol (72 škol, 70,5 %) stanoveno 25 témat. V případě 26 škol se jednalo o 30 témat, ve 3 školách bylo žákům předloženo k losování 26 témat, v jedné pak 27 témat. Z monitoringu ústní zkoušky vyplynulo, že všechny školy se ztotožnily se zařazením otázek ze světa práce a při jejich zkoušení uplatňovaly výrazně praktický přístup. Zkoušející vedli se žáky dialog zaměřený na jejich vlastní zkušenosti, představy, konkrétní příklady a situace. Žádné problémy v této oblasti nebyly zaznamenány.

Na volbu tématu písemné zkoušky bylo ve většině škol (88 škol, 86 %) žákům poskytnuto 15 minut. V 8 školách byl stanoven časový limit 20 minut, ve 3 školách měli žáci na volbu tématu 30 minut (učitelé v tomto čase

poskytovali i potřebná vysvětlení k jednotlivým tématům), v jedné škole 10 minut a ve 2 školách pouze 5 minut. K tomuto malému časovému prostoru dané školy uvedly, že byl pro žáky zcela postačující. Pokud byly v JZZZ uvedeny anotace témat, pak je využily až na 2 výjimky všechny školy. V 53 školách (52 %) nebyla ve volbě žáků zjištěna preference některého ze tří předložených témat. Vyrovnanost volby jednotlivých témat učitelé zdůvodňovali jejich vyváženou obsahovou náročností. Oproti tomu v dalších 49 školách žáci výrazně upřednostňovali jedno či dvě témata. Zde vyučující konstatovali, že příslušná témata byla jejich žákům „bližší“.

Poskytnutou možnost zařazení školní části v rámci některé zkoušky využilo 14 škol (13 %). Pět škol pro tento účel zvolilo písemnou zkoušku (kde bylo možné podle uvážení nahradit v jednotlivých tématech označené otázky/úkoly), dalších 9 škol využilo pro zařazení školní části zbývající časový prostor v rámci praktické zkoušky (tzn. pokud praktická zkouška podle JZZZ nezaujímal veškerý čas stanovený vyhláškou č. 47/2005 Sb.). Všechny tyto školy kladně hodnotily danou možnost jako vhodné doplnění JZZZ o vlastní specifika odborné přípravy. I když většina škol této možnosti nevyužila, řada z nich uvedla, že se zařazením školní části do závěrečné zkoušky počítá v příštím období, kdy tímto způsobem uplatní některé obsahové prvky svého ŠVP. Některé školy v této souvislosti konstatovaly, že JZZZ splňuje veškeré požadavky oboru a žádná doplnění ve smyslu školních specifik zde nejsou potřebná. Podle názoru jedné školy lze dílčí specifika odborné přípravy (pokud se vůbec někde vyskytují) uplatnit v rámci řešení SOP. Vzhledem k řemeslnému charakteru oboru by nebylo vhodné do celkové koncepce JZZZ zasahovat.

Časové limity stanovené pro písemnou i ústní zkoušku označily všechny sledované školy za odpovídající potřebám žáků (tj. náročnosti řešení jednotlivých témat). Čtyři školy uvedly, že v případě písemné zkoušky většina žáků stanovených 240 minut nevyužila, zvolené téma se jim podařilo vyřešit v čase cca 200 minut. Toto vyjádření se nevztahovalo k JZZZ téhož oboru vzdělání, ale k různým oborům.

Rovněž stanovenou délku praktické zkoušky potvrdily všechny školy jako odpovídající obsahu jednotlivých témat a potřebám oboru. Pouze jedna škola upozornila, že řešení jednoho ze stanovených témat by vyžadovalo delší časový prostor. Jedna škola podotkla, že témata praktické zkoušky jsou velmi náročná a jejich splnění ve stanoveném limitu bylo pro některé žáky značně obtížné. Prodloužení délky trvání dané zkoušky však nepožadovala. Podle názoru dalších škol byla délka praktické zkoušky mírně předimenzovaná, témata by mohla být i náročnější.

Při monitorování průběhu praktické i ústní zkoušky bylo potvrzeno plně respektování organizačních pokynů stanovených v JZZZ. Všichni monitorující rovněž konstatovali soulad s vyhláškou č. 47/2005 Sb., o ukončování vzdělávání

ve středních školách závěrečnou zkouškou a o ukončení vzdělávání v konzervatoři absolutoriem.

2.3 Způsob hodnocení žáků

Hodnocení žáků při praktické zkoušce probíhalo ve všech školách podle pravidel a kritérií stanovených v JZZZ, k záznamu bodového ohodnocení dílčích a celkových výsledků zkoušky byly využívány doporučené hodnotící tabulky, přičemž dvě školy si je ještě podrobněji rozpracovaly.

K hodnoticím nástrojům uvedeným v jednotném zadání nebyly ze strany škol zaznamenány žádné zásadní připomínky. Pouze jedna škola je označila za „až moc přísné“, podle názoru další školy by mělo být zvýšeno bodové hodnocení SOP na úkor odborného úkolu v rámci témat praktické zkoušky.

Návrhy klasifikace předkládali zejména učitelé odborného výcviku, vedoucí učitelé odborného výcviku, příp. zástupce ředitele pro praktické vyučování. Jejich názor měl při projednávání celkového hodnocení jednotlivých žáků rozhodující váhu. Výsledná klasifikace praktické vždy vyplynula z dosažené dohody mezi všemi členy zkušební komise, žádné výraznější rozpory nebyly zaznamenány.

Pokud byl při zkoušce přítomen odborník z praxe, pak do samotného průběhu zkoušky obvykle nevstupoval, s vyučujícími však zpravidla probíral úroveň praktických dovedností jednotlivých žáků, příp. se vyjadřoval k dílčím výsledkům jejich práce. Celkové hodnocení žáka výrazněji neovlivňoval. Pouze v jedné škole byla při hodnocení praktické zkoušky přikládána názoru odborníka z praxe vyšší váha oproti názorům dalších členům zkušební komise.

Na základě údajů z monitoringu ústní zkoušky lze obecně konstatovat, že nejvýznamnější roli při zkoušení a také při hodnocení žáků zaujímali vyučující příslušných odborných předmětů (zkoušející učitelé). Pokud se mezi školami objevily rozdílnosti v samotném provádění hodnocení, pak v některých případech navrhovali známku zkoušející učitelé (tento postup byl uplatněn nejčastěji), příp. zkoušející učitelé a předseda zkušební komise, v dalších jednotliví členové zkušební komise. Při projednávání výsledné klasifikace nebyly ve zkušební komisi zaznamenány žádné významnější rozpory. Pokud se rozdíly výjimečně vyskytly, nebyly podstatné a členové komise bez problémů dospěli ke konsensu. Ve třech školách o výsledné známce hlasovali, v jedné škole uplatnil rozhodující hlas předseda zkušební komise.

Odborníci z praxe byli přítomni při ústní zkoušce ve většině škol. K hodnocení aktivně přispívali sdělováním svých názorů na výkony jednotlivých žáků, žádným monitorujícím však nebyl zaznamenán jejich zásadní nesoulad s ostatními členy zkušební komise a snaha o přímé zásahy do návrhů výsledné klasifikace.

V souvislosti s hodnocením žáků jedna škola upozornila na rozdílnou obsahovou náročnost některých témat ústní zkoušky.

Z vyjádření škol k hodnocení písemné zkoušky vyplynulo, že ve všech případech byly plně využity hodnotící nástroje uvedené v JZZZ. Jedna škola doporučila úpravu správných řešení na pravidla a kritéria hodnocení tak, aby se do výsledné klasifikace promítl „nadstandardní“ výkon žáka (tzn. zohlednění náročného, širšího zpracování zadané otázky oproti jednoduché, byť správné odpovědi).

Výsledná klasifikace písemné zkoušky jednotlivých žáků vyplynula ve všech školách ze vzájemné shody členů zkušební komise, kteří v naprosté většině přikládali rozhodující váhu návrhu vyučujícího/vyučujících příslušných odborných předmětů.

2.4 Úroveň připravenosti žáků

Odborné dovednosti a vědomosti žáků prokazované při praktické zkoušce monitorující obecně hodnotili pozitivně, a to jako průměrné, v řadě případů i nadprůměrné. Opakovaně se vyskytlo konstatování vysoké úrovně zručnosti některých žáků.

Pokud byly shledány některé rozdíly, pak nikoliv mezi obory vzdělání, příp. školami, ale mezi jednotlivými žáky, vyplývající zejména z jejich vzdělávacích předpokladů a odpovídající výsledkům dosahovaným v průběhu studia. Tyto rozdíly se pak podle vyjádření vyučujících projevují i v zájmu o studovaný obor a motivaci ke vzdělávání. Jako významný motivační faktor byly rovněž označovány možnosti budoucího uplatnění absolventů daného oboru vzdělání na regionálním trhu práce. Zejména u žáků, kteří se cíleně připravují pro konkrétní firmu či rodinný podnik, se projevuje vyšší odpovědnost v přístupu ke studiu i k přípravě na závěrečnou zkoušku.

Výkony žáků u ústní zkoušky byly podle názoru monitorujících rozdílné (od slabšího průměru po nadprůměrné), a to bez ohledu na obor vzdělání či školu. Celkově byla zmiňována nízká úroveň vyjadřovacích schopností žáků, která negativně ovlivňovala uplatnění i velmi dobrých odborných vědomostí. V jednotlivých školách byl sice u řady žáků zaznamenán souvislý samostatný projev, v převažující míře se však vyskytovalo spíše stručné zodpovídání doplňujících a návodných otázek. Ovšem i u této zkoušky označili monitorující výkon žáků v některých školách za překvapivě kvalitní. Podle jejich vyjádření projevovali určití žáci nadstandardní odborné vědomosti i komunikativní dovednosti.

Úroveň praktických dovedností byla vesměs označována jako výrazně převyšující nad úrovní dovedností komunikativních. Samostatné vyjadřování a způsob prezentace vlastní práce představoval pro většinu žáků jistý problém.

Přístup žáků k závěrečné zkoušce však vyučující obecně charakterizovali jako odpovědný, často byla zmiňována jejich snaha o dosažení dobrých výsledků, samostatnost a pečlivost při výkonu praktických činností. V některých školách se ale vyskytlo i poukázání na malý zájem žáků o studium a obor jako takový, který ústí pouze do snahy splnit nejnižší požadavky pro získání výučního listu.

Ve 25 školách vyučující sdělili, že konání závěrečné zkoušky podle jednotného zadání pozitivně ovlivnilo přípravu žáků na zkoušku, kterou vnímají vážněji než doposud. V této souvislosti zmiňovali respekt k JZZZ, který zvyšuje míru jejich odpovědnosti. Určitou motivační roli zde plní i potvrzení o vykonání závěrečné zkoušky podle jednotného zadání, kterému žáci přikládají značný význam. Jeden monitorující v této souvislosti uvedl, že ve srovnání s minulostí přistupují k závěrečné zkoušce podle jednotného zadání odpovědněji i příslušní vyučující.

V ostatních školách (77 škol, 75 %) nebyly v souvislosti s využitím JZZZ shledány v přístupu žáků k závěrečné zkoušce podstatné rozdíly oproti předcházejícímu období. Podle vyjádření učitelů přikládá většina žáků úspěšnému složení této zkoušky velký význam, bez ohledu na to, zda její obsah stanovuje škola či je pro daný obor koncipovaný jednotně. Úroveň připravenosti žáků na závěrečnou zkoušku obvykle odpovídá jejich studijním výsledkům v průběhu vzdělávání.

2.5 Komunikace učitele a žáků

Z údajů monitorujících vyplynulo, že praktická zkouška ve všech školách probíhala v klidné a příjemné atmosféře. Žáci až na ojedinělé výjimky pracovali samostatně a soustředěně, bez zbytečné nervozity. Bylo zřejmé, že je příslušní vyučující předem seznámili s organizací zkoušky i s materiálním a technickým vybavením pracoviště. Učitelé byli vůči žákům vstřícní, průběžně sledovali jejich práci a kontrovali její kvalitu. V případech potřeby kladli doplňující otázky, které žáky usměrnily ke správnému rozhodnutí v dalším postupu práce. Pokud se žáci v průběhu plnění zadaných úkolů obraceli na vyučující s dotazy, byl jim věnován náležitý prostor.

Rovněž při monitoringu ústní zkoušky byla ve všech školách zaznamenána přátelská a vstřícná atmosféra. Zkoušející a další členové zkušební komise přistupovali k žákům korektně, pedagogicky profesionálně, vhodným způsobem dokázali zklidnit projevy zvýšené trémy. Ve všech školách byla zaznamenána maximální snaha v podpoře samostatného projevu žáků. Ke snadnějšímu vybavení potřebných vědomostí zkoušející využívali připravené podkladové materiály, praktické příklady, příp. zkušenosti žáků z odborného výcviku.

Monitorující závěrečné zkoušky v oboru rekondiční a sportovní masér vysoce hodnotila citlivý přístup zkoušejících k žákům, který zohledňoval nejen jejich zdravotní postižení, ale byl poznamenán i znalostí rodinného a sociálního zázemí a potřebnou mírou trpělivosti.

2.6 Samostatná odborná práce

Samostatná odborná práce (SOP) byla při závěrečné zkoušce využita ve 13 monitorovaných školách, a to v rámci praktické zkoušky v oborech vzdělání cukrář – výroba, kuchař, kuchař – číšník, kuchař – číšník pro pohostinství, číšník – servírka, operátor skladování, kadeřník, umělecký kovář a zámečník, umělecký keramik.

Ke srozumitelnosti a úplnosti údajů uvedených v podkladech ke zpracování SOP, které příslušné školy obdržely v lednu 2011 (a byly rovněž zařazeny jako příloha do JZZZ), neměli vyučující žádné připomínky. Podle údajů monitorujících byla SOP žákům zadávána v únoru-březnu, na její zpracování byly zpravidla poskytnuty 2 měsíce. V žádné škole nebyly zaznamenány problémy, všichni žáci odevzdali práce ve stanoveném termínu, v požadovaném rozsahu a formální úpravě. Rovněž zvládli i praktické provedení úkolu ze SOP.

Úroveň písemného zpracování SOP, její prezentace a obhajoba včetně výsledků praktického řešení byla učiteli i monitorujícími celkově hodnocena kladně, u některých žáků jako standardní, u některých jako nadprůměrná. Pouze v jedné škole monitorující hodnotila písemné zpracování SOP některých žáků jako podprůměrné.

Pokud byly zaznamenány názory vyučujících na zařazení SOP do závěrečné zkoušky, pak se jednalo o jednoznačně kladná vyjádření. Uváděn byl zejména přínos pro žáky jak z hlediska prokázání odborných, tak i klíčových kompetencí (zejména využívání prostředků informačních a komunikačních technologií, práce s informacemi, řešení problémů).

V případě oborů vzdělání, ve kterých nebyla SOP součástí jednotného zadání, školy konstatovaly, že zde není potřebná. Tento názor vyučující většinou zdůvodnili poukázáním na charakter oboru vzdělání, příp. vyjádřili obavy ze zbytečné zátěže žáků, kterou by zařazení SOP způsobilo.

Pouze v jedné škole vyučující uvedli, že pro příští školní rok by bylo vhodné zvážit zařazení SOP do jednotného zadání. Toto vyjádření se vztahovalo k JZZZ oboru vzdělání sedlář, učitelé dané školy jsou členy autorského týmu pro tvorbu jednotného zadání tohoto oboru.

3. Názory na jednotné zadání

Při návštěvách škol si monitorující vymezili určitý časový prostor na rozhovory s odborníkem z praxe a s vyučujícími (zkoušejícími, dalšími členy zkušební komise, ředitelem školy aj.), ve kterých se soustředili na obecné otázky k JZZZ jako celku.

3.1 Názory odborníka z praxe

Všichni odborníci z praxe se shodli na tom, že konání závěrečné zkoušky podle jednotného zadání je potřebné a představuje velmi vhodné řešení ukončení odborného vzdělávání v oborech vzdělání kategorií H a E. Za výrazný přínos JZZZ považovali zvýšení objektivitu hodnocení žáků v příslušném oboru vzdělání umožňující porovnání výsledků vzdělávání v jednotlivých školách.

Názorová shoda se rovněž projevila v kladném hodnocení kvality zpracování JZZZ jednotlivých oborů vzdělání. Témata všech zkoušek byla označena za obsahově a časově přiměřená požadavkům závěrečné zkoušky a odpovídající potřebám praxe. Opakovaně se vyskytlo konstatování, že v jednotném zadání jsou velmi vhodně propojeny teoretické vědomosti s praktickými dovednostmi, žáci prokazují kvalitní osvojení základů oboru, které jim bez větších problémů umožní uplatnit se i v rozdílně specializovaných firmách. Pouze v případě jednoho JZZZ odborník z praxe uvedl, že napříště bude třeba dbát o důslednější propojení zadaných témat s reálnou praxí, aby absolvent mohl okamžitě vykonávat povolání, pro které byl připravován.

Pokud se odborníci z praxe vyjadřovali k výkonům žáků a k jejich klasifikaci, pak je hodnotili jako odpovídající jejich rozdílným studijním předpokladům, zájmu o obor a s ním související motivací ke vzdělávání. Řada z nich označila prokazované odborné vědomosti a dovednosti žáků za překvapivě kvalitní. Často se však také vyskytlo konstatování nízké úrovně komunikativních dovedností, poukázání na nedostatky v odborném vyjadřování a na terminologické nepřesnosti. V této souvislosti někteří odborníci poukazovali na úbytky žáků v učebních oborech a na problémy, které se v důsledku dané situace projevují v praxi.

3.2 Názory zkoušejících (vyučujících)

V rozhovorech s touto skupinou respondentů bylo opakovaně potvrzeno, že využití JZZZ je vnímáno jako přínos pro školu. Nejčastěji bylo zmiňováno zvýšení objektivitu hodnocení žáků, která umožňuje vzájemné porovnání mezi školami. Řada vyučujících potvrdila, že využití JZZZ zvýšilo prestiž jejich školy v očích zaměstnavatelů i širší veřejnosti, v některých případech došlo i k posílení spolupráce s ostatními školami.

Dále byly zjišťovány postoje k realizaci závěrečné zkoušky podle jednotného zadání. Monitorující celkově zaznamenali, že učitelé se s JZZZ ztotožnili a přijímají je kladně. V některých případech dokonce sami iniciovali jeho využití ve škole. Často bylo uváděno, že JZZZ usnadňuje přípravu závěrečné zkoušky, učitelům ulehčuje práci a přispívá k sjednocení názorů na hodnocení a klasifikaci žáků. Rovněž se vyskytlo poukázání na „vyšší kulturu“ závěrečné zkoušky podle JZZZ oproti jejímu dosavadnímu průběhu – kvalitně zpracované

zadání jednotlivých zkoušek, potřebná úroveň grafické úpravy témat apod. Pouze v jedné škole bylo zjištěno, že učitelé teoretických předmětů nespátují v JZZZ přínos, oproti tomu však učitelé odborného výcviku jeho využití plně podporují. V jedné škole se vyskytl opačný názor: JZZZ je velmi vhodné pro písemnou a ústní zkoušku, ale obsah praktické zkoušky by měla koncipovat škola. Tento názor zřejmě koresponduje s doporučením další školy, která požadovala zařadit do jednotného zadání takové výrobky, které by bylo možné dále využít.

Učitelé z některých škol projevili zájem o zapojení do autorského týmu pro tvorbu JZZZ příslušného oboru vzdělání.

Postoje žáků ke konání závěrečné zkoušky podle jednotného zadání byly hodnoceny rozdílně. Nejčastěji se vyskytl názor, že žáci, kteří mají zájem o obor a dosahují dobrých studijních výsledků, přistupují ke studiu i přípravě na závěrečnou zkoušku vždy odpovědně, tj. ať ji konají podle JZZZ nebo dosavadním způsobem. Oproti tomu „horší“ žáci se příliš nezajímají o to, jakým způsobem závěrečnou zkoušku konají a záleží jim pouze na tom, aby u ní alespoň uspěli. Někteří respondenti však uvedli, že žáci v jejich škole se živě zajímají o způsob konání závěrečné zkoušky podle jednotného zadání, dotazovali se na změny, které JZZZ přináší a vítali, že spolu s výučním listem a vysvědčením získávají i potvrzení o vykonání dané zkoušky podle JZZZ.

V případě odpovědí na dotazy k postojům rodičů k využití JZZZ se nejčastěji vyskytlo konstatování, že většina rodičů se o průběh vzdělávání svých dětí příliš nezajímá a schůzek ve škole se neúčastní. Řada škol je z tohoto důvodu již neorganizuje a styk s rodiči řeší individuálně. V některých školách bylo oproti tomu zjištěno, že na schůzkách byli rodiče o konání závěrečné zkoušky podle jednotného zadání podrobně informováni, přičemž někteří tuto informaci vzali pouze na vědomí, někteří se o JZZZ zajímali blíže a jeho využití školou hodnotili kladně.

Odezva na využití JZZZ školou ze strany zřizovatele byla většinou označována jako neutrální. Zřizovatelé byli o uplatnění jednotného zadání v jednotlivých školách informováni, souhlasili s ním, ale průběh závěrečné zkoušky a její výsledky včetně zkušeností škol blíže nesledovali. Ovšem i zde se vyskytly výjimky - zřizovatel kladně hodnotil iniciativu školy, seznámil se s podobou jednotného zadání a zajímal se i o přípravu a realizaci závěrečné zkoušky podle JZZZ.

Ze strany zaměstnavatelů zaznamenala většina škol poměrně nízkou informovanost jak o JZZZ jako takovém, tak i o jeho uplatnění při přípravě a realizaci závěrečné zkoušky v jednotlivých oborech vzdělání. Zástupci škol opakovaně zdůrazňovali potřebu větší propagace jednotného zadání, cílené na tuto skupinu. Některé školy oproti tomu uvedly, že zaměstnavatelé uplatnění JZZZ uvítali a vnímají je z hlediska svých potřeb výrazně pozitivně.

Celkové zhodnocení JZZZ vyznělo ve všech školách kladně. Ke kvalitě zpracování jednotného zadání a k jeho vztahu k potřebám oboru a požadavkům praxe se nevyskytly žádné podstatné připomínky. Rovněž časová a obsahová náročnost témat jednotlivých zkoušek byla obecně označena za přiměřenou schopnostem žáků a požadavkům závěrečné zkoušky.

Dvě školy upozornily na velkou spotřebu papíru při tisku témat ústní zkoušky a doporučily zařadit do JZZZ jejich sumář.

Všechny školy, které v tomto školním roce využily jednotné zadání v plném rozsahu, jednoznačně potvrdily, že je budou využívat i nadále. Rovněž většina ze škol, které při závěrečné zkoušce uplatnily JZZZ částečně, uvedla, že v příštím období je využije v plném rozsahu. Pouze dvě z nich se zatím nedokázaly s určitostí vyjádřit, zda a v jakém rozsahu přistoupí k využití JZZZ v příštím školním roce.

4. Další zjištění

4.1 Problémy

Monitorující při sledování jednotlivých zkoušek nezaznamenali žádná nedopatření, která by byla způsobena nejasnostmi či špatným pochopením některých údajů v JZZZ, narušovala plynulost zkoušek, negativně ovlivňovala výkon žáků a byla v rozporu s platnými právními předpisy a pokyny uvedenými v JZZZ.

Některé školy uvedly, že měly problémy s tiskem potvrzení o vykonání závěrečné zkoušky podle JZZZ. V jednom případě si učitelé stěžovali na komplikace v jednání s pracovníci školy pověřenou nakládáním s JZZZ, které vyplynuly z chybného výkladu bezpečnostních opatření. Jedna škola zmínila občasná problémy v komunikaci s pracovníky NÚOV, na které se obracela se žádostí o pomoc.

4.2 Postřehy a názory

Pokud na tomto místě uvedli editoři svoje přímé postřehy z monitoringu, pak se převážně jednalo o pozitivní poznatky (vstřícné přijetí ve škole, výborné zabezpečení průběhu zkoušky, individuální a odpovědný přístup učitelů k žákům, dlouholetá tradice ve vzdělávání v příslušném oboru vzdělání, nadstandardní vybavenost školy apod.). Jeden monitorující zdůraznil výbornou a přínosnou spolupráci školy s odborníkem z praxe. Jedna editorka uvedla, že monitorinky umožňují potřebnou práci se školami a s lítostí konstatovala, že v období konání závěrečné zkoušky nelze realizovat opakované monitorovací návštěvy zejména tam, kde JZZZ využívají poprvé.

Z rozhovorů s vyučujícími v některých školách vyplynuly náměty a doporučení pro další období. Vícekrát byl uveden požadavek na zjednodušení bezpečnostních opatření při zacházení s JZZZ, příp. na možnost poskytnutí přípravné dokumentace žákům před konáním praktické zkoušky. Podle názoru učitelů jedné školy by i celá témata praktické zkoušky mohli žáci znát předběžně, učitelé z další školy se domnívají, že utajení by nemusela podléhat témata ústní zkoušky. Opakovaně byla rovněž zmiňována potřeba řešit administrativní náročnost přípravy zejména písemné zkoušky (redukce stránek pro tisk). Připomínka tohoto charakteru se v několika případech objevila i k ústní zkoušce.

Jeden monitorující zmínil potřebu koncipovat napříště JZZZ s ohledem na technologickou šíři oboru, tzn. podle možností zaměření ŠVP jednotlivých škol.

Další doporučení se vyskytla jednotlivě a měla převážně podobu konkrétních připomínek k některým částem či tématům JZZZ příslušného oboru vzdělání. Editoři si je zaznamenali pro svou další potřebu (k vyhodnocení v autorském týmu a případnému využití při tvorbě JZZZ pro příští školní rok).

III. ZÁVĚRY

1. Monitoring prokázal jednoznačně pozitivní zkušenosti škol s přípravou závěrečné zkoušky podle jednotného zadání prostřednictvím IIS NZZ. Většina z monitorovaných škol využila JZZZ příslušných oborů vzdělání v plném rozsahu.
2. Téměř všechny školy se shodly na tom, že jim JZZZ usnadnilo přípravu závěrečné zkoušky. Nikde se nevyskytly problémy se zabezpečením JZZZ před zveřejněním. Obě varianty JZZZ (varianta pro učitele, varianta pro žáky) sledovaných oborů vzdělání obsahovaly veškeré potřebné náležitosti, získané podklady byly v potřebné kvalitě.
3. Při přípravě závěrečné zkoušky podle jednotného zadání školy využívaly všechny nabízené druhy metodické pomoci (účast na metodickém semináři, metodickou příručku, webové stránky projektu, konzultace s pracovníky NÚOV či jejich přímou pomoc). Poskytnuté informace označily za dostatečně srozumitelné a úplné.
4. Závěrečná zkouška podle jednotného zadání proběhla v monitorovaných školách bez problémů. Organizační zajištění jednotlivých zkoušek bylo ve všech případech hodnoceno kladně, v řadě škol jako nadstandardní. Rovněž nebyly zjištěny žádné rozpory s platnými právními předpisy ani s organizačními pokyny v JZZZ. Při hodnocení a klasifikaci žáků všechny školy využívaly hodnotící nástroje uvedené v JZZZ. Jejich zpracování označily za přínos pro objektivitu hodnocení žáků příslušného oboru vzdělání a pro možnost porovnání s ostatními školami.
5. Zařazení samostatné odborné práce (SOP) do jednotných zadání příslušných oborů vzdělání hodnotily školy jako přínosné pro žáky, žádné problémy s jejím využitím při závěrečné zkoušce nebyly zaznamenány. Rovněž se nevyskytly připomínky k podkladům, které školy k SOP obdržely. V jednom oboru vzdělání, v němž nebyla SOP součástí JZZZ, vyučující doporučili zvážit její zařazení v příštím školním roce.
6. Odborníci z praxe, kteří byli ve školách přítomni v termínu monitoringů, shodně podpořili využívání JZZZ. Kvalitu zpracování jednotných zadání označili za velmi dobrou, obsahovou a časovou náročnost témat jednotlivých zkoušek hodnotili jako odpovídající požadavkům závěrečné zkoušky i potřebám praxe.
7. Z rozhovorů s učiteli vyplynulo obecně kladné přijetí JZZZ. Zmiňováno bylo zejména usnadnění práce při přípravě závěrečné zkoušky a zdůrazňován přínos JZZZ pro sjednocení názorů na hodnocení a klasifikaci žáků. Využití jednotného zadání při závěrečné zkoušce

podle názorů řady vyučujících rovněž zvýšilo prestiž školy v očích zaměstnavatelů, příp. podnítilo užší spolupráci s ostatními školami. Jednotná zadání jednotlivých oborů vzdělání byla touto skupinou respondentů celkově hodnocena jako kvalitně zpracovaná, témata jednotlivých zkoušek jako přiměřeně náročná pro žáky a odpovídající potřebám oboru a praxe. Až na dvě výjimky všechny školy potvrdily, že v příštím školním roce využijí JZZZ příslušných oborů vzdělání v celém rozsahu. Uvedené dvě školy zatím nedokázaly zaujmout jednoznačné stanovisko (zda JZZZ využijí částečně či plně, příp. nevyužijí).

8. Z námětů a doporučení pro další období bude třeba zvážit zejména požadavky na zjednodušení postupů v bezpečném nakládání s JZZZ. Pozornost by také měla být věnována srozumitelnosti textu příslušných pokynů. V neposlední řadě bude třeba hledat možnosti řešení materiálové náročnosti tisku témat písemné a ústní zkoušky.

Příloha: Dotazník pro záznam monitoringu

Průběh závěrečných zkoušek podle jednotného zadání
ve školním roce 20010/2011

Dotazník pro záznam monitoringu

Monitorující (*jméno, příjmení*)

Název školy

Adresa školy (*ulice, č.p., město*)

REDIZO školy

Obor vzdělání (*kód, název*)

Datum návštěvy

Délka monitoringu (*celkový počet hodin strávených ve škole, tj. při sledování příslušné zkoušky, rozhovorech s vyučujícími, členy zkušební komise, ředitelem školy atd.*)

Zkouška

Praktická Ústní

Pracovníci školy, kteří se Vám věnovali (*jméno, příjmení*)

1. PŘÍPRAVA ZÁVĚREČNÉ ZKOUŠKY PODLE JEDNOTNÉHO ZADÁNÍ

Jedná se o zjištění zkušeností školy s přípravou podkladů pro ZZ. Svoje dotazy směrujte k následujícím oblastem:

1.1 Rozhodování o využití JZZZ

- kdo ve škole rozhodl/podílel se na rozhodnutí o konání ZZ podle jednotného zadání (pouze vedení školy, vedení školy ve spolupráci s vybranými vyučujícími apod.)
- zda škola využila JZZZ v celém rozsahu nebo pouze částečně (v tomto případě které části)

--

1.2 Příprava závěrečné zkoušky

- jak škola zabezpečila JZZZ před únikem informací, zda postupovala podle pokynů k bezpečnému nakládání s jednotným zadáním apod. (pokud se vyskytly problémy, jaké)
- zda škola využila obě varianty JZZZ – pro učitele i pro žáky, zda obsahovaly všechny potřebné náležitosti
- jak proběhl tisk částí JZZZ využitých školou při závěrečné zkoušce (pokud se vyskytly problémy, jaké)
- zda škola upravovala JZZZ pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, jakým způsobem

--

1.3 Metodická pomoc

- zda škola při přípravě ZZ využívala dostupné informace, jaké (účast zástupce školy na metodickém semináři, metodická příručka Realizace ZZ podle jednotného zadání ve šk. roce 2010/2011, webové stránky projektu, doplňující informace od pracovníků NÚOV, příp. jejich přímá pomoc apod.)
- zda tyto informace byly srozumitelné a dostačující

--

2. REALIZACE ZÁVĚREČNÉ ZKOUŠKY PODLE JEDNOTNÉHO ZADÁNÍ

V tomto oddíle dotazníku zaznamenejte svoje bezprostřední poznatky z průběhu zkoušky, které jste se zúčastnil/a, a další informace, které jste získal/a v rozhovoru s vyučujícími, příp. členy zkušební komise, ředitelem školy aj. (např. o písemné zkoušce, další zkoušce, které jste se neúčastnil/a apod.).

2.1 Organizační zajištění ZZ ze strany školy

- místo konání
- úroveň prostředí
- personální zabezpečení zkoušky
- plynulost průběhu zkoušky
- vybavení pracoviště, pracovní oděvy, ochranné pracovní prostředky, dodržování předpisů BOZP, příp. kvalita technické dokumentace (v případě praktické zkoušky)
- připravenost potřebných podkladů pro žáky (v případě ústní zkoušky)
- technická úroveň připravených materiálů (v případě písemné zkoušky).

--

2.2 Průběh zkoušky

- počet témat stanovený ředitelem školy pro praktickou a ústní zkoušku
- čísla témat stanovených pro praktickou zkoušku
- čísla témat stanovených ředitelem školy pro písemnou zkoušku, časový limit poskytnutý žákům na jejich volbu, využití anotací (pokud byly součástí JZZZ)
- zda některé téma písemné zkoušky ve volbě žáků převažovalo, které
- zda škola využila poskytnutou možnost zařazení školní části v rámci některé zkoušky (pokud ano, jak tuto možnost hodnotí)
- zda časové limity stanovené pro písemnou a ústní zkoušku odpovídají potřebám žáků (tj. náročnosti řešení příslušných témat)
- zda stanovená délka praktické zkoušky odpovídá obsahu jednotlivých témat a potřebám oboru
- zda zkoušející uplatňovali praktický přístup u otázek ze světa práce, jak vedli dialog se žákem (*v případě ústní zkoušky*)
- zda monitorovaná zkouška probíhala v souladu s vyhláškou č. 47/2005 Sb. a s organizačními pokyny stanovenými v JZZZ

--

2.3 Způsob hodnocení žáků

- využití hodnotících nástrojů uvedených v jednotném zadání
- údaje o hodnotitelích (*v případě návrhu klasifikace praktické zkoušky*)
- soulad/nesoulad v hodnocení mezi členy zkušební komise
- účast odborníka z praxe při hodnocení a jeho podíl na hodnocení; příp. údaje o tom, kdo zásadně ovlivňoval hodnocení jednotlivých zkoušek

--

2.4 Úroveň připravenosti žáků

- úroveň odborných vědomostí, dovedností, příp. klíčových kompetencí (samostatnost projevu, schopnost prezentace, práce s informacemi apod.) – Váš názor, popř. interpretace názorů vyučujícího/zkoušejících a dalších členů zkušební komise
- přístup žáků ke konání ZZ podle jednotného zadání v porovnání s přístupem k dosavadní ZZ (motivace, zájem, odpovědnost)

--

2.5 Komunikace učitele a žáků

- celková atmosféra zkoušky
- úroveň poskytnutí potřebných informací žákům
- přístup učitelů k žákům
- poskytnutí prostoru pro dotazy žáků (*v případě praktické zkoušky*)
- poskytnutí prostoru pro samostatný projev žáků (*v případě ústní zkoušky*).

--

2.6 Samostatná odborná práce

- názory na poskytnutý podklad k SOP (srozumitelnost, úplnost potřebných údajů, potřeba doplnění pokynů pro žáky tam, kde nejsou uvedeny apod.)
- termín zadání SOP, poskytnutý časový prostor na řešení
- kvalita písemného zpracování
- kvalita praktického provedení
- úroveň prezentace a obhajoby
- zkušenosti školy se zařazením SOP (případně problémy popište)

- pokud SOP není součástí JZZZ, zjištění názorů, zda by škola považovala za vhodné ji napříští do jednotného zadání pro daný obor zařadit

3. NÁZORY NA JEDNOTNÉ ZADÁNÍ

Při návštěvě školy si vymezte určitý časový prostor na rozhovor s odborníkem z praxe (pokud byl v daném termínu při zkoušce přítomen) a s vyučujícími (zkoušejícími, ředitelem školy, dalšími členy zkušební komise aj.). V rozhovoru se soustředte zejména na obecnější otázky k JZZZ jako celku. Konkrétní připomínky a doporučení k jednotlivým částem JZZZ školy uvedou v dotazníku, který budou vyplňovat po ukončení ZZ.

3.1 Názory odborníka z praxe

- celkový názor na konání ZZ podle jednotného zadání
- celkové zhodnocení JZZZ oboru (kvalita zpracování JZZZ, časová a obsahová náročnost témat, přiblížení ZZ potřebám praxe apod.)
- názor na výkon žáků, na jejich hodnocení a klasifikaci, poukázání na problémy a potřebné změny

3.2 Názory zkoušejících (vyučujících)

- zda škola spatřuje v JZZZ přínos, jestliže ano, pak v čem (např. využití JZZZ zvýšilo prestiž školy, přispělo k objektivitě hodnocení žáků, k porovnání školy s ostatními školami, ke spolupráci s dalšími školami apod.)
- jaké postoje se projevily k realizaci ZZ podle JZZZ (kladné či záporné přijetí JZZZ ze strany učitelů a žáků, příp. rodičů, odezva ze strany zřizovatele, projevení zájmu ze strany zaměstnavatelů apod.)
- celkové zhodnocení JZZZ oboru (kvalita zpracování JZZZ, přiblížení ZZ potřebám oboru a praxe, zda podmínky školy odpovídaly požadavkům na realizaci ZZ podle jednotného zadání, zda škola využije JZZZ v příštím šk. roce apod.)

4. DALŠÍ ZJIŠTĚNÍ

Tento oddíl dotazníku vyplňte v případě, že v souvislosti s uskutečněným monitorin- gem považujete za účelné zaznamenat ještě některé další skutečnosti.

4.1 Problémy

Pokud jste se při monitoringu setkal/a s problémy, které by bylo třeba v příštím období řešit, popište je.

4.2 Postřehy a názory

Náměty a doporučení pro další období, zjištěná pozitiva apod.

